Hudobná a tanečná fakulta Vysokej školy múzických umení v Bratislave, Katedra skladby a dirigovania

Obor: Hudobné umenie

Název práce: TRI CD ALBUMY (2016, 2018, 2020)

Uchazeč: Mgr. art. Marián Lejava, ArtD.

Oponentský posudek pro habilitační řízení Mgr. art. Mariána Lejavy, ArtD. "TRI CD ALBUMY (2016, 2018, 2020)"

Uměleckou kariéru Mariána Lejavy mám možnost sledovat prakticky již po dvě dekády – v roce 2006 jsem ho jako čerstvého absolventa oslovil ke spolupráci v roli druhého dirigenta na novou produkci Mozartovy Figarovy svatby v Opeře SND. Během let se dal vysledovat jeho vývoj v unikátní zjev na poli nejen slovenské kultury. V málokteré umělecké osobnosti se tak přirozeně propojují prvky skladatele, hudebního teoretika, dirigenta a pedagoga, jako právě v osobě Mariána Lejavy – vždy některá stránka převáží, aby v jiném projektu ustoupila zase jiné, v tu chvíli potřebnější. Oceňuji jeho profesionální přístup a dokonalou přípravu ke každému projektu, včetně hledání rozsáhlého teoretického zázemí, ať už se jedná o velký symfonický projekt či „jen" komorní koncert v kostele. To dokládá i textová část a příloha habilitačního spisu, která čítá dohromady téměř 230 stran a prokazuje rozsáhlou uměleckou činnost – především na poli soudobé hudby, ale také řadu projektů poučené interpretace hudby doby předromantické.

Samotný projekt habilitační práce Mgr. art. Mariána Lejavy, ArtD. obsahuje tři CD alba z let 2016, 2018 a 2020, která vznikla ve spolupráci s houslistou Milanem Paľou a orchestry Ensemble Opera Diversa Brno a SOSR Bratislava. Tyto nahrávky představují rozsáhlou sondu do houslové literatury, zahrnují díla od ikonického Beethovena a Schumanna (zde se jedná o Lejavovu vlastní transkripci původního violoncellového koncertu pro housle a komorní orchestr), přes stěžejní díla dvacátého století (Berg, Szymanowsky), až po současné skladatele jako Democ, Irshai, Manolios a Lejava, ve kterých sólista používá zcela nový pětistrunný nástroj vyrobený „na míru" s příznačným názvem MILANOLO.

Idea Mariána Lejavy spojit se pro habilitační projekt s dlouholetým hudebním souputníkem Milanem Paľou se ukázala jako klíčová – Milan Paľa jako houslový virtuóz patří ve své generaci jednoznačně mezi elitu – jeho muzikalita, technická vytříbenost a schopnost vysoce emocionálního, nikoli však výrazově přeexponovaného projevu mu dávají obrovské možnosti při interpretaci díla prakticky jakéhokoli stylového období. Nahrávky jednoznačně prokazují kvalitu a profesionalitu všech interpretů, jejich schopnost dostát nárokům různorodosti

stylů i technických požadavků jednotlivých partitur. Zvukový obraz záznamu zní celkově velmi dobře, Lejava citlivě vede orchestry v doprovodech a mnohdy spíše v dialozích se sólistou, k čemuž přispívá i zvolený způsob snímání mikrofony. Provedení svědčí o hlubokém porozumění hudebnímu materiálu, souznění mezi sólistou, dirigentem a orchestrem a schopnosti tak přinést zcela nové interpretace soudobých slovenský děl i zdařilý pokus podívat se na klasické koncerty bez nánosů letitých provozovacích praxí. I přes značný rozsah textové části spisu bych uvítal doplnění informací o obsazení jednotlivých nástrojových skupin orchestrů při jednotlivých projektech, popřípadě několik poznámek o postupu při redukci instrumentace a transkripci u Schumanna, resp. Beethovena.

Habilitační práce, dlouholetá umělecká i pedagogická činnost Mgr. art. Mariána Lejavy, ArtD., splňuje bezpochyby všechny požadavky pro habilitační řízení. Autor prokázal vysokou úroveň odborných znalostí a interpretačních schopností. Práce je významným přínosem v oblasti hudebního umění a může jistě velmi dobře posloužit také jako edukační materiál nejen pro účely VŠMU.

Jednoznačně doporučuji Vědecké a umělecké radě HTF VŠMU její přijetí.

Mgr. et Mgr. JAROSLAV KYZLINK, ArtD.

oponent

Praha, prosinec 2024